

Heemstede

Dit is 't Groot Clooster volgens u!

Manifest

Dit is 't Groot Clooster volgens u!

Manifest

*Uitkomsten van de kennismaking
met 't Groot Clooster (maart en april 2025)*

*Opgesteld door:
Gemeente Heemstede en Kickstad
In samenwerking met: Inwoners,
ondernemers en organisaties uit Heemstede
In opdracht van: Gemeente Heemstede*

Zomer 2025

KICKSTAD

Inhoudsopgave

1. **Introductie**
2. **Opzet kennismakingsweken**
3. **Hoe maakten we kennis?**
4. **Waarom bezoekt u 't Groot Clooster?**
5. **Dit is 't Groot Clooster volgens u**
6. **Wat vindt men nu van 't Groot Clooster?**

1. Introductie

Veel Heemstedenaren rijden er elke dag langs, 't Groot Clooster. Het gebied beslaat een tiende van Heemstede. Het heeft een rijke historie, met Hageveld als mooi voorbeeld. Het is een groene en rustige plek, behalve aan de randen. Daar zijn huizen, bedrijven, sportvelden, boerderijen, de afvalwaterzuiveringsinstallatie en speelbos Meermond.

Samen kijken naar de toekomst

De gemeente wil dat Heemstede klaar is voor de toekomst. In de Omgevingsvisie op hoofdlijnen, die de gemeenteraad in oktober 2024 heeft vastgesteld, staat hoe we dat willen doen. Het gebied 't Groot Clooster wordt hierin genoemd als integraal ontwikkelgebied. Integraal betekent dat we ervoor zorgen dat ruimtelijke en maatschappelijke opgaven goed op elkaar aansluiten. Denk aan onderwerpen als wonen, werken, natuur en leven. We denken dat dit gebied kansen biedt voor de toekomst van het dorp. Daarom zijn we bezig het gebied beter te ontdekken en verkennen we samen met de Heemstedenaren wat er mogelijk is.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Inwoners van Heemstede hebben veel kennis over - en een grote betrokkenheid bij - de omgeving waarin zij wonen, werken en leven. De gemeente vindt deze kennis en betrokkenheid erg waardevol. Daarom betreft de gemeente haar inwoners, waar mogelijk, al vroeg in de planvorming.

Bij een gebiedsontwikkeling zoals 't Groot Clooster, vraagt dat nog om iets extra's. Het gaat om een groot gebied en een langdurig proces. Daarom is het belangrijk dat we eerst goed kennis maken met elkaar en met het gebied. In maart en april

hebben we dit gedaan in de vorm van 'kennismakingsweken'.

Hiermee leggen we een stevige basis om samen het verdere proces in te gaan. Een proces waarin we met elkaar werken aan verdere planvorming, gebiedsuitwerkingen en daadwerkelijke realisatie van plannen. Dit om Heemstede nog mooier, beter en prettiger te maken voor haar inwoners. In het hoofdstuk "Hoe maakten we kennis" leest u meer over de kennismakingsperiode.

Bundeling van onze kennismaking in dit manifest

In dit manifest staat wat we tijdens de kennismakingsweken van de Heemstedenaren hebben gehoord en geleerd over 't Groot Clooster. Hoe gebruiken Heemstedenaren het gebied? Hoe omschrijven ze het? Wat vindt men bijzonder en goed aan het gebied? En wat zou beter kunnen? Deze inzichten leest u verderop in het manifest. Daarnaast leest u verspreid door dit document ook vier interviews met enkele gebruikers van 't Groot Clooster. Wie zijn zij en wat betekent 't Groot Clooster voor hen? Natuurlijk slechts een greep uit de vele gebruikers die het gebied kleur geven. Het manifest gaat over het gehele gebied 't Groot Clooster. Het Havenkwartier maakt hier een apart onderdeel van uit.

Heemstede klein dorp

Op een afstands worp

Ligt een klein gebied

Maar wie het ziet

En zonder vaart

Het met zijn hart ervaart

Voelt de GROOTSheid ervan

En wat kun je dan?

Deze plek zo stil en oud

Een oord van goud

Behoed het, wees er zuinig mee

Dan gaat het nog generaties mee

Gun ieder zijn booster

Van dit grote Clooster

Door: Marianna,

inwoonster van Heemstede

Onderzoek en verdiepende gesprekken

Naast alles wat u leest in dit manifest, hebben we ook op andere manieren informatie over het gebied verzameld. Zo onderzochten we wat het regionale beleid betekent voor 't Groot Clooster en wat 't Groot Clooster kan betekenen voor de regio. We hebben een concept-nota van uitgangspunten voor het Havenkwartier opgesteld. Ook hebben we gekeken wat het betekent voor het gebied, als we de opgave voor wonen, werken, landschap of recreatie centraal stellen. Dit hebben we opgenomen in het document 'Verkenning hoeken speelveld tbv Gebiedsvisie'. Deze verkenning wordt op dit moment uitgewerkt tot een concept-gebiedsvisie met daarin de gewenste ontwikkelrichting voor het gebied. Daarnaast voerden we 1-op-1 gesprekken met grondeigenaren en stakeholders in het gebied. De analyse en de 1-op-1 gesprekken zijn nog niet afgerond. Zowel het manifest als de belangrijkste inzichten/aandachtspunten uit de 1-op-1 gesprekken en de onderzoeken, worden meegegeven aan de raad bij de besluitvorming over het vervolgtraject.

Wat kunt u hierna verwachten?

Plannen maken voor de toekomst van 't Groot Clooster doen we stap voor stap. We nemen daar de tijd voor. Eind 2025 neemt de gemeenteraad een besluit bij het eerste go-no go moment over de gebiedsontwikkeling 't Groot Clooster, inclusief de specifieke uitwerking voor het Havenkwartier. Bij een 'go' vanuit de raad werken we toe naar een definitieve visie op het gebied, onder andere door participatie op de genoemde concept-documenten. We verwachten dat deze visie eind 2026 klaar is. Dit doen we natuurlijk niet alleen. We betrekken de Heemstedenaar bij het maken van keuzes en het aanscherpen van de plannen. Eind 2025 wordt het participatieplan ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

't Groot Clooster in beeld

Zicht op Spaarneborgh

College Hageveld

Herenboeren

Ventweg Cruquiusweg

Sportvelden HBC

Bedrijfsverzamelgebouw

Afvalwaterzuivering

Speelbos Meermond

Woonschepen Cruquiushaven

NJV de Haven

Woningen Waterpark

Weiland

Natuur van Hageveld

Langs de oevers van het Spaarne

Herenboeren

Milieustraat

Nijverheidsweg

Insectenhotel Meermond

2. Opzet kennismakingsweken

In dit hoofdstuk vertellen we hoe we de kennismakingsweken hebben vormgegeven. Wie hebben we gesproken en welke middelen hebben we hiervoor ingezet?

Tijdens de kennismakingsweken wilden we het volgende ontdekken:

- Hoe bekend is 't Groot Clooster?
- Hoe zien mensen dit gebied? Hoe wordt het gebied beleefd?
- Wie wonen, werken en genieten nu van het gebied? Hoe/waarom bezoekt men het gebied?
- Wat vindt men belangrijk voor 't Groot Clooster?
- Wat vindt men goed en bijzonder aan 't Groot Clooster?
- Wat kan er beter aan 't Groot Clooster?

Om antwoord op deze vragen te krijgen organiseerden we in maart en april 2025 verschillende bijeenkomsten en activiteiten. Op de tijdlijn verderop ziet u wat we wanneer hebben gedaan.

Hoe hebben we u bereikt?

Om de kennismakingsweken, en de activiteiten, onder de aandacht van de Heemstedenaar te brengen, hebben we verschillende communicatiemiddelen ingezet. We maakten gebruik van de volgende kanalen:

- Website www.grootclooster.nl
- Posters door Heemstede (incl. publiekshal raadhuis)
- Gemeentelijke nieuwsbrief
- Huis-aan-huis uitnodiging voor de startbijeenkomst
- Updates via social media
- Opzet nieuwsbrief 't Groot Clooster (474 aanmeldingen)
- Grondcommunicatie rondom 't Groot Clooster en flyers door Heemstede
- Berichten in de krant (advertentie en verschillende artikelen in de Heemsteder, interview Haarlems Dagblad, interview Haarlem105)
- Persbericht

Wie hebben we gesproken?

In de kennismakingsperiode leerden we het gebied kennen door de ogen van de Heemstedenaar. We spraken:

- Inwoners van 't Groot Clooster en/of nabije omgeving
- Grondeigenaren en ondernemers uit 't Groot Clooster
- Overige gebruikers (organisaties) van 't Groot Clooster (en hun vrijwilligers)
- Bezoekers van 't Groot Clooster, van jong tot oud
- Scholieren van college Hageveld
- Overige inwoners van Heemstede

Hoe hebben we informatie opgehaald?

Door een mix van activiteiten in te zetten, ontmoetten we tijdens de kennismakingsweken een gemengde groep mensen. Om eenduidig een grote hoeveelheid informatie te kunnen ophalen, werkten we met zogenaamde "vragenkaarten". Alle deelnemers ontvingen zo'n kaart, waarop enkele vragen stonden over 't Groot Clooster. De belangrijkste vragen waren (soms gesteld in iets andere bewoordingen): Hoe vaak komt u in 't Groot Clooster? Hoe zou u 't Groot Clooster omschrijven? Wat is er goed/bijzonder aan het gebied? Wat kan er anders aan het gebied? Deze vragenkaarten vulden de deelnemers zelf in. Soms hielpen wij een handje bij het invullen. Alle ingevulde kaarten zijn verwerkt in de opbrengsten van dit manifest.

Tijdens de start- en slotbijeenkomsten was het mogelijk om opmerkingen te plaatsen op grote luchtfoto's van het gebied. Hierop kon men aangeven wat men goed vindt aan het gebied, en wat er beter kan. Ook deze opbrengst is verwerkt in dit manifest.

De kennismakingsweken in vogelvlucht

- 12 bijeenkomsten en activiteiten
- ruim 420 deelnemers: Van inwoners van Heemstede, grondeigenaren, ondernemers uit 't Groot Clooster en bezoekers tot vrijwilligers, werknemers en kinderen en scholieren van college Hageveld.
- ruim 250 reacties

TIJDLIJN

februari 2025
Website
grootclooster.nl live

21 maart 2025
Straatgesprekken
Binnenweg

26 maart 2025
Straatgesprekken
op de markt

27 maart 2025
Straatgesprekken
bij de Glip

1 april 2025
Lesprogramma
College Hageveld

9 april 2025
Speurtocht bij
Meermond

15 april 2025
Afsluitende bijeenkomst
kennismakingsweken

Najaar 2025
Opstellen participatie
vervolg

11 en 19 maart 2025
Startbijeenkomsten
't Groot Clooster

22 maart 2025
Straatgesprekken
in 't Groot Clooster

26 maart 2025
Cultuurhistorische
lentewandeling
(met gemeente
en HVHB)

28 en 29 maart 2025
Loop mee met de
Herenboeren

5 april 2025
Cultuurhistorische
lentewandeling
(met gemeente
en HVHB)

10 april 2025
Fietstocht door
't Groot Clooster

Zomer 2025
Manifest ("Dit is 't Groot
Clooster volgens u")
gereed

Eind 2025
Besluit over vervolg
gebiedsontwikkeling
't Groot Clooster

Hoe natuur en voedselproductie hand in hand gaan in Heemstede

Je komt er vooral met de fiets. Via Hageveld en dan door het bosje en de dijk over. Of vanaf de Cruquiusweg langs MACH en je bent er. Welkom bij de Herenboeren. Ze zitten er vanaf 2022 en hebben nu 220 leden, met plek voor meer. Ze boeren op biologische wijze en stimuleren tegelijk de biodiversiteit. Ze verbouwen groenten, kruiden, fruit, graan en stro. Ze houden varkens, bijen en binnenkort ook koeien. Het is een plek waar kinderen kunnen zien waar hun voedsel vandaan komt.

“We hebben twee boeren in dienst, Daniël en Grietje. Zij runnen de boerderij, samen met de leden,” vertelt Saar Francken, bestuurslid. “Als lid ben je eigenlijk alles. Mede-eigenaar, mede-ondernemer, mede-boer, mede-klant. Er zijn meer dan 100 leden die elke week, soms zelfs elke dag, de handen uit de mouwen steken. Met planten, zaaien, schoffelen, oogsten, dieren verzorgen, snoeien en leuke dingen organiseren. Zoals een fakkeltocht en een paasfeest voor de kinderen. En schorrelavonden, met eerst schoffelen en daarna borrelen.”

Opbouwen van de boerderij en de coöperatie

Saar Francken is opgegroeid aan de overkant van het water, vlak bij het haventje van

zeilvereniging NJV. Ze is beroepsmatig bezig met gezond, eerlijk, duurzaam en betaalbaar voedsel. Haar ouders tipten haar op het initiatief. *“Ik werd meteen lid, want ik wilde zelf ook graag concreet bezig zijn met voedsel, in de praktijk. Al gauw ging ik het bestuur in om te helpen bij de opbouw van de boerderij en de coöperatie. Die bestond ook nog maar net.”* Het land van de Herenboeren in 't Groot Clooster is 18,5 hectare groot. *“We hebben alles vanaf de grond opgebouwd. We leren elk jaar om beter met het natte land om te gaan. Met groenteteelt en akkerbouw. We verbouwen graan voor de varkens en stro voor de stallen. Vorig jaar hebben we een kas gebouwd, zodat we het groeiseizoen kunnen verlengen en zomergroenten kunnen telen. We hebben een boomgaard aangelegd en binnenkort komen er koeien. We hebben nog heel veel plannen.”*

Samen werken met de natuur

Sociaal verbonden, natuur-gedreven en economisch gedragen. Dat is wat de Herenboeren willen zijn. Saar: *“We werken met een gemeenschap en betrekken ook onze omgeving erbij. Zo nodigen we scholen uit om de kinderen bij ons te laten zien hoe eten groeit. We gebruiken geen kunstmatige middelen,*

rijden met een lichte tractor en werken aan een grotere biodiversiteit. En onze boeren krijgen een goed loon, de leden werken mee als vrijwilligers en iedereen krijgt een aandeel van de oogst.”

Ideale plek voor een Herenboerderij

“Onze pionier Frank van Oirschot ontdekte vier jaar geleden dat het land vrij kwam om te pachten. Hij zag dat dit de ideale plek was voor een Herenboerderij. Het is dichtbij waar mensen wonen en een heel mooi stuk land. Het is er rustig, het ligt prachtig aan 't Spaarne, vlak bij de natuur van Meermond en met een grote stal erbij! Onze burens zijn ook fantastisch. Zo heeft boer Wim laatst onze biologische mest uitgereden.”

Gezonde agrarische leefomgeving

Saar Francken vervolgt enthousiast:

“Gemiddeld duurt het zeven jaar om een boerderij op te bouwen. We zijn nu drie jaar op weg en het groeit waar je bijstaat. We koesteren deze fijne groene plek. Hier kunnen we een agrarische boerderij runnen en mensen bij elkaar brengen. Hier kan iedereen zien waar ons voedsel vandaan komt. Hier brengen we mensen, natuur en landbouw samen.”

Wat de Herenboeren willen meegeven voor het manifest

1. “Koester het agrarische karakter en open polderlandschap van 't Groot Clooster als voorbeeld van duurzame landbouw dichtbij, waarbij we samen naar publiek recreatief (mede)gebruik van het groen kunnen kijken;
2. Waardeer de kansrijke integrale van voedsel verbouwen in een natuurlandschap, waarbij voedsel produceren samengaat met meer biodiversiteit creëren;
3. Benut de kansen om bewoners dichtbij te laten zien hoe gezond voedsel duurzaam geproduceerd kan worden via bezoeken en kleine evenementen op de boerderij.”

Wilt u meer lezen over de Herenboeren?

Ga dan naar

<https://herenboerenheemstede.nl/>

Foto Egbert Dijkstra

3. Hoe maakten we kennis?

In ongeveer twee maanden tijd hebben we, op verschillende manieren en momenten, zo veel mogelijk Heemstedenaren gesproken over 't Groot Clooster. We vertellen u graag meer over de verschillende momenten. Bekijk ook het filmpje op onze website <https://grootclooster.nl/> activiteiten met een korte terugblik op de kennismakingsweken!

Startbijeenkomsten

Wanneer: 11 en 19 maart

Aantal deelnemers: ca. 235

We hebben de kennismakingsweken geopend met twee startbijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomsten vertelden we meer over het proces, maar zijn we vooral met elkaar in gesprek gegaan over het gebied. Zo was er een grote kaart waarop aanwezigen met een post-it konden aangeven welke plekken zij mooi of goed vinden, of wat juist beter kan. Ook vroegen we hen om een vragenkaart in te vullen.

Straatgesprekken: in gesprek met de Heemstedenaar

Wanneer: 21, 22, 26 en 27 maart

Aantal deelnemers: ruim 75

We hebben op vier verschillende locaties, verspreid over Heemstede, straatgesprekken gevoerd. Met de bakfiets van de gemeente hebben we op de markt, bij de Binnenweg, bij het Tramwachtershuisje in de Glip en in 't Groot Clooster zelf gestaan.

Met willekeurige voorbijgangers zijn we in gesprek gegaan over het gebied. We spraken over het proces en vroegen de voorbijgangers of ze het gebied kennen, hoe ze het gebruiken en wat ze er wel en niet goed aan vinden. Ook vertelden we mensen over de verschillende activiteiten die we organiseerden voor de kennismakingsweken en moedigden hen aan om deel te nemen.

Activiteiten (met partijen): het gebied leren kennen

Wanneer: 26, 29 en 30 maart en 5, 9 en 10 april

Aantal deelnemers: ca. 38

We organiseerden een aantal activiteiten in 't Groot Clooster, deels samen met de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek (HVHB) en de Herenboeren. Met als voornaamste doel om mensen het gebied, en de partijen in het gebied beter te laten leren kennen.

De historische vereniging heeft twee cultuurhistorische wandelingen georganiseerd. Eén rond Speelbos Meermond en één rondom het prachtige Hageveld. Twee van de meest bekende plekken in 't Groot Clooster als we afgaan op de resultaten uit de straatgesprekken.

De Herenboeren stelden hun boerderij twee dagen open voor geïnteresseerden en gaven een rondleiding over het terrein. Ze vertelden wat zij doen en hoe bijzonder het gebied 't Groot Clooster voor hen en vele Heemstedenaren is.

Bij Speelbos Meermond organiseerden we een speurtocht voor kinderen tot 12 jaar. Daar leerden zij over de natuur en vertelden zij, en hun ouders, ons meer over wat ze vinden van 't Groot Clooster.

En als laatste zijn we met een groepje geïnteresseerden door het gebied gefietst onder leiding van de gemeente. Over de kenmerkende plekken in het gebied was genoeg te vertellen!

Les gebiedsontwikkeling leerlingen college Hageveld

Wanneer: 1 april

Aantal deelnemers: 15

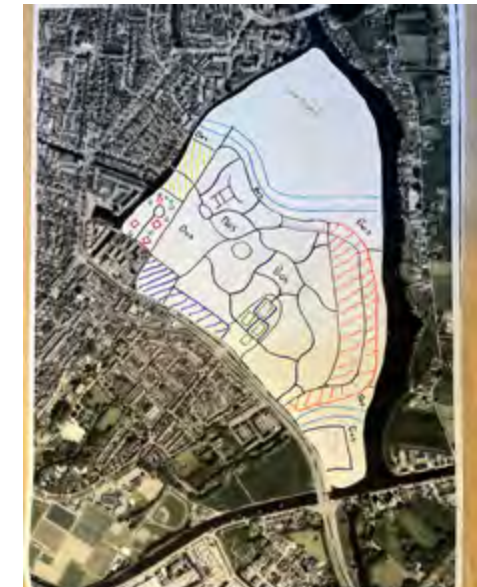
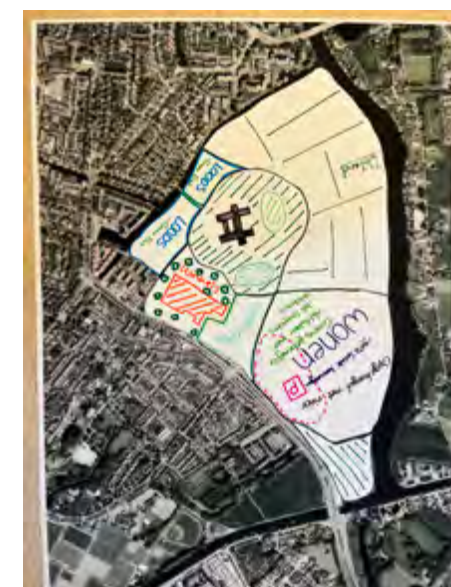
't Groot Clooster is een langdurige gebiedsontwikkeling met veel thema's die voor de toekomst van Heemstede belangrijk zijn. Daarbij is het van belang dat we ook de jeugd van Heemstede proberen te bereiken. We hebben leerlingen uit verschillende jaarlagen van college Hageveld een les gebiedsontwikkeling gegeven. We leerden hen hoe zo'n proces werkt en wat gebiedsontwikkeling betekent. Daarna gaven we ze de opdracht om hun doem- en droomscenario voor 't Groot Clooster uit te tekenen. Op de volgende pagina vindt u hun creaties. Ze mochten groots en fantasievol denken. De tekeningen geven een goed beeld van hoe het gebied er in de toekomst wat hen betreft uit mag zien en hoe juist niet.

Slotbijeenkomst

Wanneer: 15 april

Aantal deelnemers: ruim 70

Om de Kennismakingsweken af te sluiten organiseerden we een slotbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst op college Hageveld, presenteerden we de opbrengst van de kennismakingsweken. In een korte plenaire toelichting door de wethouder en projectleider van de gemeente Heemstede én in een filmpje dat de gehele avond bekeken kon worden, werd het doorlopen proces toegelicht. Op een kaart waren veelgenoemde goede en verbeterpunten die we tijdens de kennismakingsweken hebben opgehaald te zien. Ook waren de tekeningen van de leerlingen van college Hageveld en de foto's en interviews met partners in het gebied te bekijken. Bij de verschillende onderdelen stonden medewerkers van de gemeente. Zij gaven de aanwezigen een toelichting op de opgehaalde resultaten en beantwoordden vragen.

INTERVIEW

Pure speel- en wandelvreugde in de natuur van Meermond

Ga vanuit Heemstede richting de Cruquius en kijk, vlak voordat u de brug overgaat, naar links. Daar ziet u eerst een weiland en dan een groene heuvel. Dat is Meermond. De ideale plek om buiten te spelen, te wandelen of te sporten. En om te genieten van de bloemenweide, boomgaard en het moeras. We vroegen Eric Jagtman, vrijwilliger van het eerste uur, wat de aantrekkingskracht van deze plek is.

“Wist je dat Meermond al sinds 1622 op historische kaarten te vinden is?”, vertelt Eric enthousiast vanaf het uitzichtpunt. Hij kijkt uit over ‘t Groot Clooster en ziet ‘t Spaarne, de watertoren en het torentje van Hageveld. “Eigenlijk zouden alle Heemstedenaren eens moeten zien wat voor prachtigs ze in hun achtertuin hebben. Ruim vijf hectare aaneengesloten natuurlijk speelgebied op loopafstand van je huis! Ik kom zelf uit de buurt hier tegenover.”

In 2013 raakte Eric in gesprek met Wij Heemstede. Hij wilde iets aan vrijwilligerswerk doen, maar wist niet goed waar. Precies op het moment dat er beheer op Meermond nodig was. Hij richtte samen met Meergroen een vrijwilligersgroep op en ging met zo’n 20 mannen en vrouwen aan de slag. Elke vrijdag zijn ze er. *“Het is niet alleen om de handen uit de mouwen te steken. Elkaar ontmoeten is misschien nog wel belangrijker. Mensen leren elkaar kennen en dat verbindt.”*

Eric ziet heel verschillende mensen in Meermond. *“Natuurlijk komen hier veel gezinnen. We hebben een houten klimbaan met touwen, een kabelbaan, een Heksenpad en nog veel meer. Alles met lekker veel ruimte. We zien*

ook veel wandelaars en joggers, mensen lopen een rondje Hageveld, hierlangs. Wie voor de natuur komt ziet veel wilde bloemen, prachtige orchideeën en een rijkdom aan vogels.”

Eric vond in oude geschriften dat hier vroeger een huis met een boomgaard lag. *“Ik gaf de gemeente het idee mee om Meermond weer een boomgaard terug te geven en dat kreeg steun. In 2014 hielpen schoolkinderen fruitbomen te planten en zo hebben we nu elk jaar peren, appels, kruisbessen en pruimen. Er zijn ook braamstruiken, érg veel, maar die woekeren en proberen we daarom binnen de perken te houden.”*

“Meermond heeft veel gebruikers gehad. Een hofstede, die later opging in buitenplaats ‘t Klooster en in onze tijd een vuilnisbelt werd. En nu dan een natuurspeelplaats. Ik vind het bijzonder om te werken in een gebied dat onderdeel uitmaakt van de historie van deze regio. Ik zou iedereen in Heemstede willen zeggen: kom kijken, kom genieten en maak kennis met Meermond. Het is een bijzondere plek die je gezien moet hebben. Iets om te koesteren.”

4. Waarom bezoekt u 't Groot Clooster?

Veel mensen die we spraken kennen én bezoeken (delen van) 't Groot Clooster. De meeste mensen komen er regelmatig (eens of meerdere keren per week). Een enkeling komt er (bijna) nooit. Voor hen is 't Groot Clooster niet bekend.

Veel mensen komen er om te wandelen of te fietsen, te recreëren, genieten van de rust in het gebied en voor de mooie natuur. Andere mensen komen in 't Groot Clooster voor HBC, Meermond, college Hageveld of de Herenboeren.

Ook zijn mensen in het gebied te vinden omdat ze er wonen, werken, op familie/vriendenbezoek gaan of een bezoek brengen aan een van de bedrijven in het gebied, bijv. de milieustraat.

“Kijk maar, de landerijen liggen er al eeuwenlang hetzelfde bij”

De Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek is al 78 jaar oud. En al die tijd zijn er Heemstedenaren en Bennebroekers actief bezig met de geschiedenis van hun dorp. Gewoon uit interesse. En om hun dorpsgenoten mee te nemen in het bijzondere stukje geschiedenis van hun omgeving.

“Heemstede is rond Het Oude Slot ontstaan”, vertelt Ronald Huigen. Hij was twee jaar voorzitter van de vereniging en houdt zich nu vooral bezig met het organiseren van evenementen. “Ik kom uit Haarlem maar woon alweer 18 jaar in Heemstede. Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in de plek waar ik woonde.”

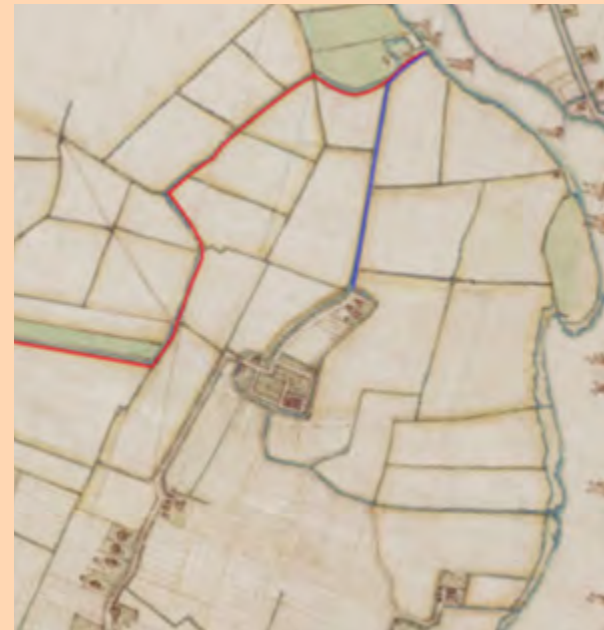
Actieve vereniging

Ronald: *“We hebben zo’n 1.300 leden en dat is best veel. Ik denk dat dat vooral komt door ons kwartaalmagazine ‘HeerlijkHeden’. Verder organiseren we lezingen, wandelingen en we doen mee met de landelijke Monumentendag.”* Vorig jaar heeft de vereniging ook meegedraaid met de Open Monumenten Klassendag, voor groep 7 van twee basisscholen. *“Dat was zo’n succes dat we dat komend jaar voor alle scholen in Heemstede gaan organiseren.”*

Twée belangrijke mannen voor het dorp

Maar waarom zitten Heemstede en Bennebroek samen in een vereniging? *“In 1620 kocht Adriaan Pauw de ‘heerlijkheid’ Heemstede. De heerlijkheid strekte zich uit van De Hout in het noorden tot en met Bennebroek in het zuiden. Hij besloot zijn bezit na zijn overlijden te verdelen tussen zijn twee zonen. Zo ontstonden de twee afzonderlijke dorpen.”* Ronalds speciale aandacht gaat uit naar David Eliza van Lennep, burgemeester van

1891 tot 1916. *“Hij was 26, destijds de jongste burgemeester ooit. Hij is de beste die we gehad hebben.”* Van Lennep speelt een grote rol in de historische film die de vereniging maakte over de laatste 100 jaar van Heemstede. *“Hij heeft rond 1900 een gasfabriek laten bouwen. En in 1910 kwam de watertoren. Hij had namelijk geregeld dat Heemstede drinkwater uit de Amsterdamse Waterleidingduinen kon krijgen.”*

Wandelen door ‘t Groot Clooster

Ondertussen had ‘t Groot Clooster al de vorm gekregen die het nu nog heeft. *“Als je kijkt naar de kaart van 1643 en de kaart van nu, dan zie je dat de landerijen er al eeuwenlang hetzelfde bijliggen. De vorm van het landschap, zelfs de slootjes zijn nog te herkennen.”* Het is ook heel mooi historische wandelen daar. *“De route die ik iedereen kan aanraden begint bij Het Oude Slot, loopt dan langs ‘t Spaarne onder de Cruquiusbrug door, over het pontje naar Meermond – ook al eeuwenoud. Dan loop je langs de Herenboeren over het Jan Stuytpad, richting Hageveld en de Watertoren.”*

Daar buig je af naar de Javalaan en je bent weer terug bij Het Oude Slot.”

Meepraten met ontwikkeling omgeving

Ronald Huigen vindt het belangrijk om het bewustzijn over de historische waarde van plaatsen en gebouwen te vergroten. *“We willen zuinig zijn op wat we hebben. Zo zijn er historische panden die prachtig zijn om te behouden, ook al hebben ze geen monumentenstatus. En ook bij andere plannen in de gemeente praten we vaak mee.”*

Wilt u meer lezen over de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek? Ga dan naar hvhb.nl.

5. Dit is 't Groot Clooster volgens u

De afgelopen maand leerden we 't Groot Clooster kennen door de ogen van de Heemstedenaar. Tijdens de verschillende kennismakingsactiviteiten vroegen we Heemstedenaren om 't Groot Clooster te omschrijven. Die woorden hebben we verzameld en gebundeld in deze woordenwolk. Hoe groter het woord, hoe vaker het is genoemd. Het resultaat: een beeld van 't Groot Clooster door de ogen van mensen die er wonen, werken en er gebruik van maken.

6. Wat vindt men van 't Groot Clooster?

U heeft nu kunnen lezen wat we allemaal gedaan hebben in de kennismakingsweken en waarom. Maar wat vindt Heemstede eigenlijk van 't Groot Clooster? In dit hoofdstuk vatten we samen wat we tijdens de activiteiten en gesprekken hebben gehoord.

Wat maakt 't Groot Clooster bijzonder?

Natuur, uitzicht en ontspanning

Tijdens de kennismakingsweken kwam één thema duidelijk naar voren: de natuur. Veel mensen waarderen 't Groot Clooster om het vele groen, de biodiversiteit, het open polderlandschap, de akkerlanden en het omliggende bos. Deze kenmerken moeten behouden en versterkt worden. Ook noemen mensen vaak de planten en dieren, zoals koeien, varkens en broedende vogels. De aanwezigheid van fruitbomen in bloei, de bramen langs de paden en zelfs de geur van het land worden als waardevol ervaren.

Lokale voedselproductie

Mensen die we hebben gesproken waarderen de agrarische functie en het karakter van het gebied. De aanwezigheid van boerenbedrijven en de (duurzame) productie van lokale voeding – zoals bij de Herenboeren – worden gezien als belangrijke onderdelen van de identiteit van 't Groot Clooster. Hier komen landbouw, natuur en recreatie op een unieke manier samen. Mensen genieten vooral van de bloeiende fruitbomen in het voorjaar. Die zijn niet alleen mooi, maar dragen ook bij aan de beleving van het landschap. Daarnaast waardeert men de kansrijke

integratie van voedselproductie in een natuurlandschap, waarbij het verbouwen van voedsel hand in hand gaat met het versterken van biodiversiteit. Het gebied biedt kansen om inwoners en bezoekers op eenvoudige manier kennis te laten maken met duurzame landbouw. En er ook in recreatieve vorm van te laten genieten.

Verbondenheid met het Spaarne

Ook het Spaarne speelt een belangrijke rol in hoe mensen 't Groot Clooster beleven. De uitzichten vanaf plekken als het Spaarneborgh, de Mozartkade en de woonboten worden bijvoorbeeld als bijzonder mooi ervaren. Ook genieten mensen van bootjes die langsvaren, de aanwezigheid van een haven, roeien op het water en de nabijheid van de zeilschool.

Diversiteit aan functies

Naast natuur en landschap zijn er ook verschillende voorzieningen in en rondom 't Groot Clooster die mensen belangrijk vinden. Zo wordt Meermond geprezen als

een natuurlijke, niet-commerciële speelplek voor kinderen. En krijgt Hageveld waardering vanwege zijn cultuurhistorische waarde, het omliggende bos, het oude landje, het grasveld en het voormalige bisdom. Ook de mogelijkheid om te kunnen sporten in zo'n groene omgeving, op de sportvelden van HBC, vinden gebruikers goed en bijzonder.

Verder waardeert men dat in het gebied verschillende functies samenkomen.

Mensen noemen de combinatie van wonen en werken, de diversiteit aan activiteiten en voorzieningen, en de nabijheid van de milieustraat als aspecten die het gebied veelzijdig en bruikbaar maken.

Wat werkt er minder goed in 't Groot Clooster? Wat kan er beter?

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Het meest genoemde aandachtspunt is de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van het gebied. Met name voor fietsers worden er zorgen gedeeld. Dit geldt bijvoorbeeld rondom de sportvelden op drukke zaterdagen, bij de kruispunten op de Nijverheidsweg richting college Hageveld en bij het oversteken van de N201. Deze drukke weg is voor veel mensen een obstakel en maakt 't Groot Clooster minder goed bereikbaar. Ook de Cruquiusweg wordt als onveilig ervaren. Mensen missen maatregelen om doorgaand verkeer over de Cruquiusweg en de Heemstedse Dreef te ontlasten. Daardoor is er sprake van sluipverkeer op de Nijverheidsweg.

Herinrichting van het Havenkwartier en de bedrijvigheid

Sommige mensen vinden het Havenkwartier en andere delen van het bedrijventerrein rommelig, verouderd en niet goed ingericht. Ze vinden dat bedrijven nu te verspreid liggen en niet goed passen in het gebied. Opnieuw nadenken over functies zou ruimte kunnen bieden voor een, voor bewoners, logischere, rustigere en aantrekkelijkere inrichting van het gebied. Men noemt specifiek het gebied ten zuiden van de woonboten en ten westen van het Spaarne. Ze vinden dat dit stuk leeg is en geen duidelijke functie heeft.

Daarnaast wordt ook de entree van het gebied, met name aan de zuidzijde, genoemd als aandachtspunt. Deze wordt nu als rommelig en weinig uitnodigend ervaren. Het is de wens om deze toegang aantrekkelijker en herkenbaarder te maken.

Meer woningen in het gebied

Het Havenkwartier wordt gezien als meest logische plek voor woningbouw. Hoewel mensen willen dat de natuur in 't Groot Clooster behouden blijft, begrijpen zij ook dat er meer woningen nodig zijn. Een deel van de mensen kan zich voorstellen dat dit soms betekent dat er een stukje natuur verdwijnt voor woningen. Wat hen betreft kan dit alleen als de plannen goed zijn afgewogen en zorgen voor betaalbare woningen voor starters en senioren. Ook is genoemd dat er in 't Groot Clooster meer plek moet komen voor nieuwe woonvormen met een sociaal-maatschappelijk karakter, zoals woongroepen of tiny houses. Mensen geven duidelijk aan dat hoogbouw ongewenst is.

Verbeteren van recreatie en natuurbeleving

Hoewel de natuur veel waardering krijgt, ziet de Heemstedenaar ook ruimte voor verbetering. Er is een sterke wens voor meer

en betere fiets- en wandelpaden – idealiter een ‘groen rondje’ door het gebied. Het herstellen van de wandelroute tussen het Spaarne en de Ringvaart en het trekken van een natuурpad tussen MACH en de sportvelden zijn daarbij genoemd. Ook het terugbrengen van het pontje wordt door velen als belangrijk ervaren. Andere suggesties zijn onder meer het verbeteren van de ecologische kwaliteit, het aanleggen van meer natuurlijk landschap en het realiseren van compacte waardevolle natuur, zoals bij het Landje van Gruijters. Ook worden er ideeën gedeeld. Zoals het maken van een voedselbos, het beter aangeven van de route naar Meermond en het verbinden van natuurgebieden tot een groene strook. Enkele praktische wensen zijn: meer schaduw voor de boerderijdieren en het mogelijk maken van zwem- en supactiviteiten bij de haven.

Ontsluiting van het gebied over het Spaarne

Een deel van de mensen die wij gesproken hebben ziet kansen in het realiseren van een brug over het Spaarne, om zo een wandel- of fietsrondje mogelijk te maken door het gebied. Maar er is duidelijk verdeeldheid over deze wens. Zo is volgens sommigen een locatie bij de Spaarneborgh haven onwenselijk in verband met de bereikbaarheid van de haven en blokkering van de doorgang van (passanten)boten en motorjachten met een vaste mast. Een logischere plek is volgens sommige mensen de onlangs al gerenoveerde Kwakelbrug, waarmee fietsers en wandelaars via de Mozartkade al toegang hebben tot het gebied.

Sociale veiligheid en overlast

Tot slot zijn er zorgen gedeeld over de sociale veiligheid in het gebied. Bij Meermond en het bos rondom Hageveld voelen mensen zich in de avond niet altijd veilig, mede door gebrekkige verlichting en weinig toezicht. Mensen noemen de wens voor betere verlichting, handhaving en sociale controle. Daarnaast is er sprake van geluidsoverlast, bijvoorbeeld van modelauto's bij de MACH.

INTERVIEW

Het haventje is als thuiskomen: *‘hier ga ik nooit meer weg’*

Verscholen tussen de drukte van de N201 en de Nijverheidsweg ligt de kleine haven van zeilvereniging NJV De Haven. Een rustige plek met ruisende bomen, kabbelend water en schreeuwende meeuwen. Het terrein, ooit eigendom van Hageveld, wordt sinds 1959 bestuurd door de Sint Josefgroep. De zeilvereniging draait op vrijwilligers. De meesten komen hier al van jongs af aan. Zo ook Juba Khennane, voorzitter van de vereniging.

“Ik was zeven toen ik hier voor de eerste keer met mijn vader naartoe ging. We konden de haven niet vinden. We zagen alleen maar bomen, planten en doornenstruiken. Het terrein was helemaal overgroeid. De week erna vonden we het smalle paadje wel. Eenmaal daar wist ik: hier ga ik nooit meer weg.”

Spelen, zeilen en klussen met de kinderen

Juba woont in Heemstede en zit niet graag stil. Na zijn schooltijd zette hij zijn eigen

filmbedrijf op, ging vervolgens pedagogiek studeren en heeft nu zijn zinnen gezet op de studie toegepaste psychologie. Ondertussen was hij actief bij de NJV. “Hier is altijd alles goed. Even weg van de wereld. Heerlijk met de kids.”

Die kinderen zijn tussen de zeven en achttien jaar. Ze mogen zeilen, spelen en klussen aan de oude vletten. “Met de kleinsten varen we bijvoorbeeld wel eens naar Meermond om daar lekker in het bos te spelen. Groeien ze op, dan krijgen ze steeds meer vrijheid totdat

*“Hier is altijd alles goed.
Even weg van de wereld.
Heerlijk met de kids.”*

ze zelf het water op mogen. De kinderen kunnen hier altijd kind zijn. Het is een veilige omgeving, midden in een drukke wereld. We leren ze samenwerken, samen zeilen en samen ontwikkelen.”

Naadloos verbonden met de omgeving

“Als vereniging passen we heel goed, hier in ‘t Groot Clooster,” vertelt Juba. “Ons terrein is niet met de auto bereikbaar, maar onze burens André en Wim, tuinder en boer, helpen ons altijd als het nodig is. Ze vinden het leuk dat wij hier zitten. Hun bedrijven zijn hier al net zo lang als onze vereniging. Aan de Mozartlaan zien we vaak glimlachende gezichten als we langsvaren. En op de Apenrots, dat flatgebouw, staan altijd mensen naar ons te zwaaien. De Molenplas is vlakbij en Meermond ook.”

Voor de volgende generatie

Juba kijkt als voorzitter naar de toekomst van zijn vereniging. “In 2023 gingen veel

van de oudgedienden weg en wij volgden ze op als nieuwe lichter. We kwamen erachter hoe belangrijk kennis en kunde is, voor het runnen van de vereniging en het onderhouden van de oude zeilboten. Die kennis en kunde zijn we nu aan het verzamelen, zodat we die kunnen doorgeven aan de volgende generatie. Verder willen we onze staf verbreden en groeien naar veertig kinderen.”

“Het is hier al heel lang zoals het is. Het is prachtig om langs de landerijen te varen. Het voelt anders dan een park dat netjes aangeharkt is. Het is onaangetast. We horen heel vaak van ouders: had ik dit zelf ook maar gehad toen ik klein was. Deze plek met onze haven en ons zelfgebouwde pand, het heeft iets bijzonders. Het heeft een ziel.”

Wilt u meer weten over zeilvereniging NJV De Haven? Kijk dan op www.haventje.nl

